

07.12.2020

Asia/11

§ 856

Oikaisuvaatimus kansliapäällikön päätöksestä 29.10.2020 § 238 koskien varautumisen toimeenpanoa koronavirustilanteessa 21.10-28.10.2020

HEL 2020-011648 T 00 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus hylkäsi kansliapäällikön päätöksestä 29.10.2020 § 238 tehdyn oikaisuvaatimuksen, koska oikaisuvaatimuksessa esitetyt perusteet eivät anna aihetta päätöksen kumoamiseen.

Oikaisuvaatimus kohdistui päätöksen siihen osaan, joka koskee kasvomaskin käytön edellyttämistä 15-vuotiailta ja sitä vanhemmilta kaupungin hallinnoimissa sisäliikuntatiloissa.

Käsittely

Asian käsittelyn ajan paikalla oli kaupunginsihteeri Katja Rimpilä. Asiantuntija poistui tämän jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi
Anna Kukkola, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 09 310 36554
anna.kukkola(a)hel.fi
Anna Koskinen, kaupunginasiainjohtaja, puhelin: 09 310 36142
anna.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Oikaisuvaatimus 6.11.2020, täydennys 9.11.2020 edit

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikaisuvaatimus

***** on tehnyt kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen koskien kansliapäällikön päätöstä 29.10.2020 § 238.

Kuntalain (410/2015) 134 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen, lautakunnan ja valiokunnan, niiden jaoston sekä niiden alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun toimielimen ja sen jaoston sekä sen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle. Oikaisuvaatimuksen saa 137 §:n mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 138 §:n mukaan oikaisuvaatimus tulee tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kuntalain 140 §:n 3 momentin mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Päätöspöytäkirja on ollut nähtävänä yleisessä tietoverkossa 29.10.2020 ja oikaisuvaatimus on saapunut kaupungin kirjaamoon 6.11.2020. Oikaisuvaatimusta on täydennetty 9.11.2020. Oikaisuvaatimus on osoitettu oikealle viranomaiselle ja se on saapunut säädetyssä määräajassa.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja perusteet

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii 6.11.2020 jättämässään oikaisuvaatimuksessa, että kansliapäällikön päätös 29.10.2020 § 238 kumotaan maskipakon osalta. Vaatimuksen mukaan päätökselle ei ole perusteita Suomen laista. Päätös on vaatimuksen mukaan perustuslain vastainen, joka takaa yksilönvapauden esimerkiksi pukeutumisen osalta. Kaupunki ei vaatimuksen mukaan voi myöskään syrjintäkiellon johdosta estää maskittomien pääsyä liikuntatiloihin.

Oikaisuvaatimuksessa todetaan päätöksen perustuvan pääkaupunki-seudun koronakoordinaatioryhmän suositukseen. Ryhmällä ei vaatimuksen mukaan kuitenkaan ole asiaan toimivaltaa, eikä se toimi virka-

vastuulla. Kaupunki on oikaisuvaatimuksen mukaan ottanut olennaisia ihmisten oikeuksia rajoittavat suositukset sellaisenaan, vaikka päätöksen tarkkoja perusteluja ei löydy mistään. Vaatimuksen mukaan vain eduskunta voi määrätä maskipakon julkisiin tiloihin poikkeuslailla huomioiden perustuslailliset yksilönvapaudet.

Oikaisuvaatimuksen mukaan Suomessa tai maailmalla ei löydy tutkimusta tai muuta todistetta, joka voisi osoittaa kiistatta juuri sisäliikuntatiloihin menemisen, poistumisen tai oleskelun olevan merkittävästi tartuttavampaa ilman maskia kuin maskin kanssa. Vaatimuksen mukaan yleisesti maskien hyödyllisyydestä tartuntojen estämisessä löytyy myös vastakkaista näyttöä, eikä yksilönvapauksien rajoittamista voi tehdä yleistyksen perusteella ilman riittävää konkreettista näyttöä.

Vaatimuksessa todetaan, että mikäli maskin käyttö olisi hyödyllistä, olisi maskipakko varmasti samalla määrätty muihin julkisiin tiloihin, kuten kirjastoihin, virastoihin, terveysasemille, julkiseen liikenteeseen sekä yksityisten toimijoiden sisätiloihin. Mikään vertaisarvioitu tutkimus ei vaatimuksen mukaan osoita liikuntatiloissa olevan muita suurempaa riskiä saada tartunta.

Vaatimuksessa vedotaan myös siihen, ettei tartuntoja voida tieteellisesti todistaa tapahtuneen tietyssä tilanteessa tietyllä hetkellä, vaan kyse on vain todennäköisyyksistä. Oikaisuvaatimuksen tekijä toteaa lisäksi, että kokonaisuutena väitetyt tartunnat sisäliikuntatiloissa tai joukkueurheilussa ovat todennäköisimmin tapahtuneet liikuntasuorituksen aikana kuin liikuntatiloissa oleskelusta johtuen, joten maskipakko oleskeluun on tarpeeton.

Oikaisuvaatimuksen mukaan kyse on yksilönvapauteen puuttumisesta, kun maskia ei vaadita liikuntasuorituksessa, vaan maskin käyttämisen edellytys kohdistuu liikuntatiloihin. Vaatimuksen mukaan kaupunki ei voi vedota pukeutumisvaatimukseen, koska niitä voidaan oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan asettaa vain liikuntasuoritukseen, ei liikuntatiloihin saapumiseen.

Viitaten yksityisten toimijoiden asettamiin maskin käyttövelvoitteisiin edellytykseksi tiloihin pääsulle, vaatimuksessa todetaan, ettei julkisia ja yksityisiä palveluita voida verrata toisiinsa, ja että yksityiset toimijat ovat joutuneet julkisen vallan painostuksen kohteeksi maskiasiassa, jotta toiminta ylipäätään voi jatkaa.

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös

Pääkaupunkiseudun (PKS) koronakoordinaatioryhmä on sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukainen alueellinen ryhmä

viranomaisyhteistyön koordinoimiseksi. Ryhmässä tehdyt linjaukset toimeenpannaan toimivaltaisten viranomaisten päätöksillä.

Kansliapäällikkö kehotti päätöksellään 29.10.2020 § 238 toimialoja, vi-rastoja ja liikelaitoksia toimeenpanemaan koordinaatioryhmän ja johto-ryhmän 21.10-28.10.2020 tekemät linjaukset.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL) ovat 23.10.2020 antaneet suosituksen harrastustoiminnasta ja korkeasta tartuntariskistä. Oikaisuvaatimus koskee päätöksen linjausta, jonka mukaan Helsinki toimeenpanee omalta osaltaan PKS-koordinaatioryhmässä tehdyn päätöksen kasvomaskin käytön edellyttämistä 15-vuotiailta ja sitä vanhemmilta kaupungin hallinnoimissa sisäliikuntatiloissa (aulatilat, saapumis- ja kokoontumistilat, pukuhuoneet, katsomot ja vastaavat tilat).

Päätöksen mukaan kasvomaskin käyttöä ei edellytetä urheilu- tai liikuntasuorituksen aikana eikä sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät terveydentilansa vuoksi voi käyttää maskia. Käyttäjät hankkivat kasvomaskinsa itse. Samaa velvoitetta käyttää kasvomaskia suositellaan yksityisille toimijoille. Lisäksi todettiin, että velvoite käyttää maskia sisäliikuntatiloissa koskee myös henkilöstöä ja tiloissa toimivia ulkopuolisia toiminnanharjoittajia.

Päätös perustuu koronaviruksen alueelliseen epidemiologiseen tilannekuvaan ja tietoihin siitä, missä altistuksia ja jatkotartuntoja on tapahtunut sekä näiden perusteella tehtyyn harkintaan tilannekuvan perusteella oikeasuhtaisista toimenpiteistä. Velvoite on THL:n kasvomaskien käytöstä kansalaisille antaman suosituksen mukaisesti rajattu koskemaan 15-vuotiaita ja sitä vanhempia. Urheilu- tai liikuntasuorituksen aikana maskin käyttöä ei edellytetä, koska THL suosittelee maskin käyttöä liikuntaan tai urheiluun sekä niiden seuraamiseen käytettävissä tiloissa käsittäen vähintään yleiset tilat ja pukeutumistilat. Lisäksi THL:n suosituksen mukaan maskia ei tule käyttää silloin, kun se kohtuuttomasti vaikeuttaa hengitystä.

Oikaisuvaatimuksen käsittely ja päätöksen perustelut

Valtakunnallinen ohjaus paikallisista ja alueellisista toimenpiteistä koronaepidemian leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain 7 §:n mukaan tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat valtakunnalliselle tasolle. Saman lain 9 §:n nojalla kunnan velvollisuutena on ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi.

Valtioneuvosto on antanut 23.10.2020 periaatepäätöksen (STM/2020/192) hybridistrategian toimintasuunnitelman toimeenpääntöön liittyvistä suosituksista. Valtioneuvosto suosittelee, että alueellisia rajoitustoimenpiteitä ja tartuntatautien leviämisen ennaltaehkäisyyn perustuvia suosituksia sekä muuta informaatio-ohjausta kohdennetaan tartuntatautilain edellyttämällä tavalla ennakoivasti ja vaikuttavasti. Käyttöön otettavat toimenpiteet on asetettava alueellisen epidemiologisen tilanteen ja käytännön toteutusmahdollisuuksien mukaisesti tarkoituksenmukaiseen järjestykseen. Päätösten tulee perustua alueen viranomaisten harkinnan mukaisesti siihen, mikä on tehokkainta ja oikeasuhtaisinta alueellisen epidemiologisen tilannekuvan, tartunnan lähteitä ja tartuntariskiä koskevan yleisen ja alueellisen asiantuntijatiedon sekä muiden käytettävissä olevien tietojen perusteella.

Periaatepäätöksen mukaan kohdistettaessa tällaisia omaehtoisia rajoituksia julkisten tilojen käyttöön, on huomioitava, että toimenpiteet eivät saa rajoittaa oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa tai estää virkamiestä suorittamasta virkatehtäviään. Muutoinkin on tarkasti arvioitava toimenpiteiden taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä vaikutuksia sekä tämän perusteella kohdennettava ja rajattava toimenpiteitä niin asiallisesti, alueellisesti kuin ajallisesti.

Edelleen valtioneuvosto suosittelee, että kiihtymisvaiheessa kunnat ja kuntayhtymät voivat suositella aikuisväestön (18-vuotiaat ja sitä vanhemmat) sisätiloissa tapahtuvan ryhmäharrastustoiminnan keskeyttämisestä ja mahdollisuuksien mukaan etämuotoisena toteuttamista korkean riskin tilanteissa ja toimintamuodoissa ja että kunnat noudattavat omaehtoisesti näitä suosituksia hallinnassaan olevissa tiloissa ja järjestämässään toiminnassa.

Tartuntatautilain 7 §:n mukaisena tartuntatautien torjunnan kansallisen asiantuntijalaitoksena toimiva THL on 13.8.2020 antanut suosituksen kasvomaskien käytöstä kansalaisille, jota on päivitetty 24.9.2020. THL suosittelee kasvomaskien käyttöä kiihtymisvaiheessa olevilla alueilla julkisissa sisätiloissa ja yleisötilaisuuksissa, joissa lähikontaktia ei voida aina välttää. Tällaisina sisätiloina THL pitää muun muassa liikunta- tai urheiluun sekä niiden seuraamiseen käytettäviä tiloja käyttäen vähintään yleiset tilat ja pukeutumistilat.

OKM ja THL ovat antaneet 23.10.2020 valtioneuvoston periaatepäätöstä tarkentavan, koronaviruksen tartuntariskiä sisätiloissa järjestettävässä liikunta- ja kulttuuritoiminnassa koskevan suosituksen. Suosituksen mukaan peruseriaatteena on, että tartuntariski kasvaa, jos ei ole mahdollista säilyttää riittäviä turvaetäisyyksiä (vähintään 2 m henkilöiden välillä jatkuvasti), maskia ei voida käyttää ja harrastukseen liittyy

hengästymistä tai voimakasta äänenkäyttöä. Suosituksen mukaan päätöksen harrastustoimintaan käytettävien tilojen mahdollisista rajoituksista tekee kukin kunta.

Kaupungin oikeus antaa tiloja koskevia erityismääräyksiä asiakkaiden turvallisuuden takaamiseksi

Kaupungin tulee julkiseen valtaan kuuluvana tahona palveluja järjestäessään turvata muun ohella asiakkaidensa oikeus yhdenvertaiseen kohteluun sekä turvalliseen oleskeluun. Järjestyslaissa, liikuntalaissa tai muussakaan laissa ei ole säännöstä, jonka perusteella kunta voisi liikuntalaitosten järjestyksen ja turvallisuuden turvaamiseksi antaa järjestyssääntöjä tai muita määräyksiä. Oikeutta antaa tiloja koskevia määräyksiä on kuitenkin arvioitu oikeuskäytännössä.

Eduskunnan oikeusasiamies on ratkaisussaan EOAK 2504/4/2010 arvioinut kaupungin oikeutta kieltää valokuvaaminen uimahalleissa ja uimastadionilla. Ratkaisun mukaan viranomaisen voi tilan haltijana tai omistajana asiakkaiden viihtyvyyden ja turvallisuuden turvaamiseksi antaa käyttäytymisohjeita ja suosituksia. Nämä suositukset ja ohjeet eivät kuitenkaan oikeusasiamiehen mukaan ole oikeudellisesti sitovia, ellei niiden antaminen ole perustunut laissa säädettyyn valtuutukseen. Ohjeita annettaessa ja niitä sovellettaessa tulee kiinnittää huomiota hallintolaissa säädettyihin hallinnon oikeusperiaatteisiin, joihin kuuluu asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu, viranomaisten toimien oikeasuhtaisuus ja asiakkaiden oikeutettujen odotusten suojan turvaaminen. Ohjeistuksen tulee olla siinä määrin yksityiskohtaisia ja tarkkarajaisia, ettei niiden soveltamisessa synny erilaisia käytäntöjä eri toimipisteissä.

Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan 13.12.2006/3426 katsonut, että kunnan viranomaisella oli oikeus antaa koirakuria koskevia määräyksiä kaupungin rakentamille ja kunnossapitämille kuntoradoille, kun sellaiset olivat tarpeen alueen erityisolosuhteiden vuoksi. Ratkaisun mukaan kunnan päätöksessä asetetut rajoitukset eivät olleet epäsuhteessa asetettuihin tavoitteisiin nähden.

Oikaisuvaatimuksen mukaan kaupunki ei voi vedota pukeutumisvaatimukseen, koska niitä voidaan oikaisuvaatimuksen tekijän mukaan asettaa vain liikuntasuoritukseen, ei liikuntatiloihin saapumiseen.

Käyttäjien tilojen turvallisuuteen liittyvien oikeutettujen odotusten vuoksi kaupunki katsoo, ettei velvoitetta ole perustetta rajoittaa oikaisuvaatimuksen tekijän kuvaamalla tavalla vain itse suorituspaikkaan. Palvelun käyttäjillä on vastaavasti oikeus odottaa, että myös esimerkiksi sisäliikuntapaikkojen aulatilat, pukuhuoneet ja katsomotilat on järjestetty siten, että käyttäjien terveysturvallisuus ei vaarannu. Näin ollen kaupungilla on oikeus antaa myös muita kuin suorituspaikkoja koskevia käyt-

täytymisohjeita. Kaupunki on menetellyt samoin myös muissa yhteyksissä, esimerkiksi ohjeistaessaan uimahalleissa, että saunassa tulee käydä ilman uima-asua.

Epidemiologinen arvio kasvomaskin käytön edellyttämisestä 15-vuotiailta ja sitä vanhemmilta kaupungin hallinnoimissa sisäliikuntatiloissa

Oikaisuvaatimuksen käsittelyä varten on hankittu Helsingin kaupungin epidemiologisesta yksiköstä erillinen kirjallinen arvio toimenpiteen epidemiologisista perusteista.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan epidemiologinen toiminta seuraa 16.11.2020 antamansa arvion mukaan alueen epidemiatilannetta jatkuvasti. Seurannassa on havaittu, että Helsingin kaupungin eri kanavia pitkin tulevien oireperusteisten yhteydenottojen määrä on säilynyt suurena, kuten myös tehtyjen koronatestien lukumäärä päivässä. Covid-19-tapausten määrä 14 vrk aikana on pysynyt viimeisen kahden viikon ajan korkealla, noin 103/100 000 asukasta tasolla Helsingissä. Myös erilaisten joukkoaltistustilanteiden lukumäärä on pysynyt korkealla tasolla. Joukkoaltistusten lähteinä korostuvat koulut ja opistot, vapaa-ajan harrastukset, päiväkodit ja yksityiset juhlat.

Arvion mukaan vapaa-ajan harrastukset ovat kuudenneksi yleisin epäilty tai varmennettu tartunnanlähde. Viikoittain selvitetään noin 20 vapaa-ajan harrastuksiin liittyvää joukkoaltistustilannetta, joissa on vähintään 10 tunnettua lähikontaktia. Vapaa-ajan harrastuksissa joukkoaltistumisissa korostuvat urheilulajit, joissa liikutaan sisätiloissa. Joukkoaltistustilanteita on todettu muun muassa ryhmäliikunnassa, jääkiekossa, karatessa, judossa, taitoluistelussa, voimistelussa ja tanssissa, näihin kuitenkin rajoittumatta. Joukkoaltistustilanteissa on tapahtunut myös todennettuja jatkotartuntoja.

Sisäliikunnassa on edellä esitetyn perusteella tarpeen noudattaa tarpeellisia toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää altistumistilanteita sekä jatkotartuntoja. Tarpeellisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi hygieniatoimet, turvavälien noudattaminen, käytön porrastaminen ja kasvomaskien käytön edellyttäminen. Tartuntariskiä lisääviä tekijöitä ovat liikuntasuorituksen ohella myös ahtaissa pukutiloissa oleminen ilman mahdollisuutta turvavälien ylläpitämiseen. Suojautumiseen on siten syytä kiinnittää huomiota myös muissa kuin tosiasialliseen urheiluun suunnitelluissa tiloissa, kuten urheiluhallien pukukopeissa, auloissa ja käytävillä.

Toimenpiteiden arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon sisäliikunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävät vaikutukset, josta syystä toiminnan kieltäminen tai toimitilojen asettaminen käyttökieltoon ovat viimesijaisia toimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveystoimialan epidemiologisen toiminnan näkemyksen mukaan kaupungin linjaamat toimenpiteet, mukaan lukien kasvomas-
kien käytön edellyttäminen sisäliikuntapaikoissa, ovat Helsingin kau-
pungin alueella vallitsevan epidemiatilanteen vuoksi välttämättömiä.

Toimenpiteen oikeasuhtaisuuden arviointi

Eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisukäytäntö huomioiden kaupun-
gilla on oikeus asettaa liikuntatilojen käyttäjiä koskevia käyttäytymisoh-
jeita, mikäli ohjeita antaessa huomioidaan asiakkaiden yhdenvertainen
kohtelu, viranomaisten toimien oikeasuhtaisuus ja asiakkaiden oikeu-
tettujen odotusten suojaaminen. Lisäksi ohjeistuksen tulee olla siinä
määrin yksityiskohtaista ja tarkkarajaista, ettei sen soveltamisessa
synny erilaisia käytäntöjä eri toimipisteissä.

Oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessä edellytetään kas-
vomaskin käyttöä 15-vuotiailta ja sitä vanhemmilta kaupungin hallin-
noimissa sisäliikuntatiloissa (aulatilat, saapumis- ja kokoontumistilat,
pukuhuoneet, katsomot ja vastaavat tilat). Kasvomaskin käyttöä ei
edellytetä urheilu- tai liikuntasuorituksen aikana eikä sellaisilta henkilöil-
tä, jotka eivät terveydentilansa vuoksi voi käyttää maskia. Päätös koh-
distuu yhdenvertaisesti kaikkiin 15-vuotiaisiin ja sitä vanhempiin palve-
luiden käyttäjiin. Maskin käyttövelvollisuudesta on THL:n suosituksen
nojalla perusteltua vapauttaa alle 15-vuotiaat ja ne, jotka eivät tervey-
dentilansa vuoksi voi käyttää maskia.

Asiassa on punnittavana kaksi eri suuntiin vaikuttavaa oikeutta: yhtääl-
tä oikaisuvaatimuksen tekijän kuvaama yksilönvapaus ja oikeus muun
muassa pukeutua valitsemallaan tavalla ja toisaalta palvelun käyttäjien
oikeus terveyteen ja turvallisuuteen, joka on johdettavissa perustuslain
7 §:ssä suojatusta oikeudesta elämään. Oikeuskirjallisuudessa on ar-
vioitu, että jonkin oikeuden vähäinen loukkaus voi olla oikeutettua, jos
sillä saavutetaan huomattava etu toiselle oikeudelle.

Päätöksellä suojataan palveluiden käyttäjien oikeutettuja odotuksia
palvelun ja tilojen terveysturvallisuudesta. Päätöksen tarkoittamat toi-
menpiteet on kohdennettu niin yksityiskohtaisesti ja tarkkarajaisesti,
kun se on käytettävissä olevan tiedon perusteella mahdollista. Päätök-
sen mukaiset toimenpiteet ovat myös sosiaali- ja terveystoimialan epi-
demiologisen arvion mukaan välttämättömiä.

Epidemiologisen arvion perusteella voidaan todeta, että asettamalla si-
säliikuntatilojen käyttäjille velvoite käyttää kasvomaskia, saavutetaan
huomattava etu muiden käyttäjien terveydelle. Vaikka toimenpiteellä ra-
joitetaan lievästi sisäliikuntatilojen käyttäjien yksilönvapautta, rajoitus
on niin lievä, että oikeuden loukkaus on pandemiatilanteesta johtuvissa
erityisolosuhteissa oikeutettu.

07.12.2020

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaan kiihtymisvaiheessa olevalla alueella olisi tarpeen tarkastella jopa harrastustoiminnan keskeyttämistä yli 18-vuotiailta. Sosiaali- ja terveystoimialan epidemiologisen toiminnan arvion mukaan toiminnan kieltäminen tai toimitilojen asettaminen käyttökieltoon ovat viimesijaisia toimenpiteitä, sillä huomioon tulee ottaa myös sisäliikunnan hyvinvointia ja terveyttä edistävät vaikutukset. Maskinkäyttövelvoitteen asettaminen on kaupungin näkemyksen mukaan palvelun käyttäjien oikeuksiin lievemmin puuttuva keino kuin palvelun keskeyttäminen tai toimitilojen asettaminen käyttökieltoon. Yllä mainituin perustein toimenpiteen voidaan katsoa olevan oikeassa suhteessa sillä tavoiteltuun päämäärään nähden.

Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti on vielä arvioitava, että toimenpide ei rajoita oikeutta lakisääteisiin palveluihin. Liikuntalain 5 §:n mukaan kunnan tehtävänä on luoda yleiset edellytykset liikunnalle paikallistasolla. Kunnan tulee järjestää liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukea kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkoja on lain esitöiden mukaan sisäliikuntapaikkojen lisäksi ulkokentät ja ulkoreitit.

Tässä yhteydessä arvioitavaksi tulee, täyttääkö kaupunki liikuntalain 5 §:n mukaisen velvollisuutensa, jos sisäliikuntapaikoilla edellytetään maskin käyttöä. Kaupunki järjestää lapsille, nuorille, aikuisille, senioreille, maahanmuuttajille ja erityisryhmille monipuolisia liikuntamahdollisuuksia. Liikuntakursseja ja ohjattua liikuntaa järjestetään koronaepidemian vuoksi tavallista enemmän ulkoliikuntapaikoilla. Hyvinvointia tukevista liikuntapalveluista tarjotaan alueliikuntaa, kuntotestausta, kuntosaliohjelmien laadintaa, laiteopastusta ja liikuntaneuvontaa. Myös edellä mainittuja palveluja tarjotaan sisätilojen lisäksi ulkotiloissa. Kaupunki tukee lisäksi seuratoimintaa erilaisin avustuksin ja tarjoamalla liikuntatiloja seurojen käyttöön. Kaupunki ylläpitää sisäliikuntapaikkojen lisäksi ulkokenttiä ja ulkoilureittejä. Näin ollen voidaan todeta, että kaupunki täyttää liikuntalain 5 §:n mukaisen velvollisuutensa siitä huolimatta, että edellyttää sisäliikuntatilojen käyttäjiltä maskin käyttämistä. Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva päätös ei siten ole myöskään liikuntalain vastainen.

Lopuksi

Oikaisuvaatimuksen kohteena oleva toimenpide on kohdennettu ja rajattu perustuen alueen viranomaisten harkinnan mukaisesti siihen, mikä on tehokkainta ja oikeasuhtaisinta alueellisen epidemiologisen tilannekuvan, tartunnan lähteitä ja tartuntariskiä koskevan yleisen ja alueellisen asiantuntijatiedon sekä toimenpiteiden taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten vaikutusten arvioinnin perusteella.

Kasvomaskin käyttövelvoite perustuu asiakkaiden oikeuksien eli terveyden ja turvallisuuden suojaamiseen ja siten hyväksyttävään tavoitteeseen. Oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessä on turvattu mahdollisimman hyvin eri suuntiin vaikuttavien oikeuksien samanaikainen toteutuminen. Velvoite ei ole ehdoton, sillä se ei koske sellaisia henkilöitä, jotka eivät terveydentilansa vuoksi voi käyttää maskia. Toimenpide ei myöskään rajoita oikeutta lakisääteisiin palveluihin. Rajoitus ei siten ole epäsuhteessa sillä tavoiteltuun päämäärään ja rajoitettavaan yksilönvapauteen nähden. Edellä esitetyn perusteella kaupunki on voinut harkintavaltansa puitteissa edellyttää kasvomaskin käyttämistä hallinnoimissaan sisäliikuntatiloissa, eikä päätös ole lainvastainen.

Oikaisuvaatimus tulee hylätä, sillä siinä ei ole esitetty sellaisia laillisuus- tai tarkoituksenmukaisuusperusteita, joiden johdosta kansliapäällikön päätös olisi kumottava tai joiden johdosta päätöstä olisi muutettava.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi
Anna Kukkola, kaupunginasiames, puhelin: 09 310 36554
anna.kukkola(a)hel.fi
Anna Koskinen, kaupunginasiames, puhelin: 09 310 36142
anna.koskinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Oikaisuvaatimus 6.11.2020, täydennys 9.11.2020 edit

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Otteet

Ote

Oikaisuvaatimuksen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, oikaisuvaatimuksen johdosta annettu päätös

Liite 1

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 29.10.2020 § 238

HEL 2020-011648 T 00 01 00

Päätös

Kansliapäällikkö kehottaa toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia toimeenpanemaan seuraavat koordinaatioryhmän ja johtoryhmän 21.10-28.10.2020 tekemät linjaukset:

- Valtioneuvoston suosituksen mukaan asiakasmäärä julkisissa tiloissa tulisi rajata puoleen normaalimäärästä, kun alue on kiihtymisvaiheessa. Kaupunkikonsernin toimipisteet pidetään lähtökohtaisesti avoinna. Asiakasmäärä rajataan turvaetäisyyksien perusteella eli asiakasmäärä arvioidaan tilakohtaisesti, ei kiinteistökohtaisesti. Henkilökunta seuraa ja tarvittaessa rajoittaa asiakasmäärää. Sosiaali- ja terveystoimialan avoinna olevissa asiakastiloissa tarjotaan välttämättömiä julkisia palveluita, eikä niihin tämän vuoksi tehdä asiakasmäärärajoituksia. Samoin perustein ei tehdä asiakasmäärärajoituksia myöskään kasvatuksen ja koulutuksen toimialan opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa käytettäviin tiloihin. Toimialojen, liikelaitosten ja konsernin muiden toimijoiden tulee tarkastella tilanne omien julkisten tilojensa osalta. Tarkastelu tulee tehdä tilakohtaisesti, ei kiinteistökohtaisesti. Toimialojen, liikelaitosten ja konsernin muiden toimijoiden tulee toimittaa suunnitelmansa koordinaatioryhmään tiedoksi, jonka jälkeen päätetään kaupunkiyhteisestä viestinnästä.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ovat 23.10.2020 antaneet suosituksen harrastustoiminnasta ja korkeasta tartuntariskistä. Helsinki toimeenpanee omalta osaltaan pääkaupunkiseudun (PKS) koordinaatioryhmässä tehdyt seuraavat päätökset:
 - o Pääkaupunkiseudun kaupungit edellyttävät 15-vuotiailta ja sitä vanhemmilta kasvomaskin käyttöä kaupunkien hallinnoimissa sisäliikuntatiloissa (aulatilat, saapumis- ja koontumistilat, pukuhuoneet, katsomot ja vastaavat tilat).
 - o Kasvomaskin käyttöä ei edellytetä urheilu- tai liikuntasuorituksen aikana eikä sellaisilta henkilöiltä, jotka eivät terveydentilansa vuoksi voi maskia käyttää. Käyttäjät hankkivat kasvomaskinsa itse.
 - o Samaa velvoitetta käyttää kasvomaskia suositellaan yksityisille toimijoille.
 - o Lisäksi todettiin, että velvoite käyttää maskia sisäliikuntatiloissa koskee myös henkilöstöä ja tiloissa toimivia ulkopuolisia toiminnanharjoittajia.

- Leviämisvaiheessa kasvomaskeiden käyttöä suositellaan myös perusopetuksen yläluokkien oppilaille ja henkilöstölle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on valmisteltu ennakoiva suunnitelma, joka erikseen toimeenpannaan, mikäli yläkoululaiset veloitetaan käyttämään maskeja lähiopetuksessa.
 - Helsingin kaupungin ylläpitämien peruskoulujen 7–10-luokkien oppilaille ja henkilöstölle hankitaan kasvomaskeja, jotka jaetaan kouluissa.
 - Oppilaille hankitaan aluksi kertakäyttömaskeja. Oppilaat siirtyvät kangasmaskien käyttöön 1–2 viikon kuluessa, kun maskien turvallinen käyttö on opittu. Henkilöstölle hankitaan lähtökohtaisesti kertakäyttömaskeja. Halukkaille voidaan tarjota myös kangasmaskit edellyttäen, että henkilö itse huolehtii maskien huoltamisesta. Oppilaat ja henkilöstö voivat käyttää halutessaan myös omia kasvomaskeja.
 - Sopimuskoulut tekevät maskihankintansa itse. Syntyvät kustannukset sisällytetään kaupungin sopimuskorvauksia laskettaessa korvauksien perusteeksi hyväksyttäviin kustannuksiin. Muille yksityisille kouluille Helsinki ei maksa erillistä korvausta kasvomaskeiden hankkimisesta.
- Linjattiin opetusjärjestelyjen vaihtoehdot muuttuvissa epidemiatilanteissa Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja vapaassa sivistystyössä käytettäväksi etäopetukseen siirtymisen ohjeena.
- Kansainvälisen median edustajia voidaan tavata edellyttäen, että tapaamisten terveysturvallisuus varmistetaan. Tapaamisissa on mm. käytettävä kasvomaskeja.

Päätöksen perustelut

Hallintosäännön 12 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kansliapäällikkö päättää varautumisen toimeenpanosta. Edellä todetut toimenpiteet on käsitelty ja linjattu kaupungin koronaviruskoordinaatio-ryhmässä ja tarvittavilta osin kaupungin johtoryhmässä.

Kaupungin valmiutta on aikaisemmin kohotettu sosiaali- ja terveystoimialalla ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla (Pormestarin päätös 1.3.2020). Kansliapäällikkö on päättänyt 13.3.2020 § 57, 18.3.2020, § 66, 20.3.2020 § 70, 25.3.2020 § 73, 29.3.2020 § 77, 4.4.2020 § 88, 9.4.2020 § 92, 17.4.2020 § 95, 22.4.2020 § 98, 24.4.2020 § 101, 4.5.2020 § 106, 12.5.2020 § 115, 16.5.2020 § 117, 25.5.2020 § 119, 5.6.2020 § 138, 17.6.2020 § 157, 30.6.2020 § 175, 2.7.2020 § 177, 6.8.2020 § 186, 13.8.2020 § 189, 26.8.2020 § 196, 3.9.2020 § 201,

10.9.2020 § 206, 17.9.2020 § 210, 2.10.2020 § 219, 7.10.2020 § 223, 15.10.2020 § 227 ja 21.10.2020 § 231 edellisen kerran varautumisesta. Edellä todettujen toimenpiteiden tarkemmat perustelut kirjataan tarpeen mukaan myöhemmin valmistuvassa perustelumuihistiossa.

Lisätiedot

Katja Rimpilä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36256
katja.rimpila(a)hel.fi